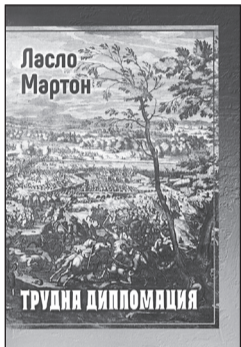

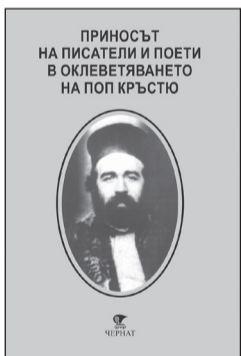
Евелина Джебиевска, „Юбилейно и модерно. Кирило-Методиевският разказ през социализма в България“. Кирило-Методиевски студио. Книга 29. Кирило-Методиевски научен център на БАН. С., 2020, 232 с.

Класното изследване на полската българистика Евелина Джебиевска може леко да е „укрито“ в периодично издание – академичната поредица на Кирило-Методиевския център, но всеки, който го „открие“, няма да съжалява. Употребите на текста „Кирил и Методий“ в Народната република са проверени търпеливо, аналитично, прозорливо. Анализирани са социално-историческите роли на Константин-Кирил (*Просветителят*), Методий (*Изпълнителят*) и техните ученици (*Наследниците*) в идеологическия разказ на комунизма. Очевидни стават напреженията между специализиран и пропаганден дискурс, подхранването им един друг, но и трудните дистанции между тях. Казано афористично, книгата ни показва защо комунистическият национализъм (или „народоцентризм“) е „кирило-методиевски“ по форма и „антимурски“ по съдържание.

Ласло Мартон, „Трудна дипломация“. Прев. Стефка Хрусанова. ИК „Гутенберг“, С., 2020, 228 с., 30 лв. Това е третата част от трилогия, чиито първи два тома вече се появиха на български – „Принудително освобождение“

(2015) и „Трите канки кръв на Рая“ (2018). И тук Мартон показва класата си – смело фабулиране, което изгражда едновременно увлекателна авантюрна история и философско-исторически разказ, неуморим в търсене на надвременния смисъл на отделното човешко съществуване, демонстриращ някакъв специфичен „микроисторически подход“ в белетристиката. Пореден виртуозен урок по писане на исторически романи. Българските писатели да обрънат внимание!

„Приносът на писатели и поети в оклеветяването на поп Кръстю“, Сът. Васил Колев. Изд. „Чернат“, С., 2020, 7 лв.

Няма спирка Васил Колев. Сега е подхванал тежкия морално-творчески казус с оклеветяването на поп Кръстю в литературата. Тръгва от „създателите на клеветата“ Величка Хашнова и Тодор Хинов, през първите ѝ ярки популяризатори Любен Каравелов, Захарий Стоянов и Иван Вазов, към хитроумните Марин поп Луканов, Димитър Пъшков и Иван Драсов („бивши поборници и дългогодишни управници след Освобождението – създатели на фалшиви документи“), за да стигне до експлоатиращите клеветата за различни политически и/или художествени цели Антон Страшимиров, Димитър Полянов, Ангел Каралийчев, Яна Язова, Радој Ралин, Георги Марков, та чак до Константин Илиев и Милен Русков... Има и още автори. Текстовете в книгата от Марко Ганчев и Георги Мишев са стремят да обобщат проблема, но и да очертаят важни критически линии между „злонамерни“ и „неинформирани“ употреби на негативния мит за предателството. Горчива книга.

Зависима от книгата

Надя Терзиева, директор на Центъра за книгата на НБУ, пред „Литературен вестник“

Надя Терзиева е директор на Библиотеката на НБУ от нейното създаване с принос за изграждането и развитието ѝ като съвременен информационен център с иновативни услуги. От 2016 г. е директор на Център за книгата и член на Настоятелството на университета. Основател и Председател на УС на първото библиотечно обединение „Български информационен консорциум“ за споделен абонамент на мултидисциплинарни научни пълнотекстови бази данни, в което членуват над 78% от висшите училища. Има множество публикации в областта на библиотечно-информационните науки и технологии, както и участия в десетки международни проекти.

Има бакалавърска степен по българска филология и две магистърски степени по бизнес администрация и библиография и научна информация. Специализира библиотечен мениджмънт във Великобритания, Холандия, Испания и други страни. Разговаряме с нея на 27 ноември 2020 г.

С кои книги на издателството на НБУ се гордееете най-много?

Не са малко. С ризка да прозвучи като отчет, ще кажа, че сред тях са двата тома „Семинари“ на Богдан Богданов, „Къщите говорят“ и „Къщите още говорят“ на Мариана Якимова-Мелнишка и Александър Геров, „Един много добър човек. Константин Стоилов и политическата добродетел“ на Веселин Методиев, „Живот и дейност: Мемоари (1875-1939). Дневник (1940-1944)“ на Никола Стоянов, юбилейното издание „Златороз“ със студия и аотирана библиография на Михаил Неделчев и Елка Трайкова, албумът „Добри Добрев (1898-1973): Между родното и чуждото“, съставен от Ружа Маринска, „Медалиерното изкуство в България от Освобождението до наши дни“ от Ирина Колбасова, Антология „Сборник за народни умотворения (Научен и книжовен дял)“ в два тома, със съставител Борис Христов, „Испански разкази за Бъдни вечер, Коледа и Нова година“ със съставител и редактор Любка Славова, „България: превръщането в сателит (анализ на историческите събития от 1944 до 1953 г.). В защита на Негово Височество княза“ на Никола Долапчиев, поетическият сборник „Ставите на светлината“ на Райнер Мария Рилке в съставителство и превод от немски език на Петя Хайнрих... Да продължавам ли?

Може и още, но нека Ви попитам по-общо: Що е университетска книга? Каква е нейната специфика?

Университетската книга съдържа текстове на университетски личности. Тя може да е сборник от научна конференция със статии на участниците, може да е годишник с публикации на преподавателите на един департамент, може да е учебно издание, предназначено за обучение на студентите, може да е монография. Но може да бъде и преводна или авторова художествена проза, поезия, публицистика, албумно издание... Университетската книга разпространява научните и творчески постижения на академичната общност. Това не е книга за ежедневие. Няма видим комерсиален характер. Чете се бавно, преживява се, изисква концентрация и посвещаване.

Каква книга не бихте си позволили да представите в Центъра за книгата на НБУ?

Не бихме се ангажирали с представяне на булевардна литература, розови четива, книги за магии, в които няма магия.

Кои са най-важните инициативи на Центъра за книгата, които се открояват през последните години?

Не искам да избирям. За нас всички инициативи са значими. Постигане е, че привлякохме съмишленици. Стана практика всяко ново издание да бъде представено от автори, научни редактори, рецензенти и други участници в издателските процеси. Представят се и книги на други издателства. В рамките на Центъра за книгата се създадоха два клуба: Читателски клуб на НБУ и Клуб за творческо писане като съвместна инициатива с департамент „Нова

българистика“. Интерес представляват и представянията на Университетския архив, нещо като *архивите оживяват*. Друг формат на събития са семинарите, срещи на автори, преводачи, студенти с ученици и други.

От височината на Вашия опит може ли да посочите какви книги предпочитат днешните студенти? Може ли да се очертае някакъв профил?

На първо място, студентите днес четат текстове от „задължителната програма“, т.е. свързана с тяхното обучение. Но не е само това. Съвременните студенти са интердисциплинарно ориентирани. Тяхната „Волна програма“ за четене е широко скроена. Например студент по право чете книга за дизайн. Други четат както електронни книги, така и традиционни. В Библиотеката се радваме и на добра ползваемост на художествената литература.

Нещо по-лично. Защо избрахте да се занимавате цял живот с книги? Вещност как го усещате: Вие ли избрахте книгите, или те избраха Вас?

Вероятно книгите ме избраха. Или просто се открихме взаимно. Признавам, че понякога се чувствам обсебена от тях (в положителния смисъл). Постоянно ги разглеждам и страдам, че не мога да насмогна с четенето. Всеки ден прекарвам с книга. Където и да съм. Не мога да си представя живота без книги. Зависима съм от тях. Това е една особена връзка между нас, която изглежда ще е любов завинаги.

А днес остава ли Ви време за четене? Вие лично колко книги четете на година? Приблизително...

Приблизително успявам да прочета 20 книги в свободното време. Много бих искала да са повече.

Как си представяте Вашата работа в следващите два-три месеца, в самата сърцевина на пандемията?

Ще продължим да работим както досега. Библиотеката е отворена. Читателите могат да я ползват както на място, така и дистанционно. В издателството процесите не са повлияни от пандемията. Автори, редактори, коректори, дизайнери работят от къщи и накрая книгите влизат за печат. Има промяна в тяхното представяне. Случва се, но не на живо. Дискусиите за книгите се провеждат онлайн чрез платформата zoom. Книжарницата също е отворена и предлага разнообразие от книги – издания на НБУ и на други издателства, както и коледни промоции. Приемат се заявки и по електронен път. Университетският архив продължава също да работи. Отворен е за посещения на място. Който желае, може да разгледа документи от личните сбирки на дарители или да отпрати електронно запитване.

Виждате ли някакъв нов шанс за българската книга в тази пандемична криза? Или всичко е „шок и ужас“?

Шансът за българската книга е в намалената ставка на ДДС от 20% на 9%. Тази промяна, мотивирана от пандемията, дава възможност за намаляване на продажната цена на книгата. Надяваме се, че по-ниската корична цена ще осигури възможност повече читатели да си купят книги. Подкрепяме изцяло намалената ставка на ДДС върху книгите да се запази, а не да бъде временна мярка. Шокът е, че книжният бизнес страда от значително намаляване на оборотите от продажбата на книги, въпреки по-ниската данъчна ставка. Бих казала, че все пак има в пандемията шанс за българската книга. Тя може да бъде преоткрита отново. Социалната изолация освобождава време за четене. Защото както е казал Умберто Еко, „чети и ще се спасиш сам“.

Разговора води
ВАСИЛ ГАНЕВ